

A PEU PER CABANES

Entre canyers, canals i història

PASSEJADA TRANQUIL·LA PER CAMINS, PEL COSTAT DE LA MUGA, PEL MONESTIR CISTERCENC DE CADINS, PEL MAS RIBES I PER LA TORRE MEDIEVAL

Genís Mencion i Roser Bech > TEXT I FOTOGRAFIA // Jon Giera > CARTOGRAFIA

Tal com diu Joan Guillaumet i Tuèbols en el llibre *Coses i gent de l'Empordà*, Cabanes es troba entre dos rius, la Muga i el Llobregat, i això el fa un poble «mesopotàmic», on sovintejaven les inundacions abans de la construcció del pantà de Darnius-Boadella, la més important de les quals va ser la de 1421, que va destruir tot el poble. D'aquí que els habitants de Cabanes se'ls conegui amb el nom de potamolls.

Comencem la ruta a peu. Des de l'aparcament de l'Arbreda, veiem un antic transformador elèctric, cal caminar-hi i girem a l'esquerra passades les cases en direcció a nord-oest. Agafem un camí asfaltat que segueix el rec del Molí—a la nostra esquerra i els horts de darrere les cases del carrer Colom, a la dreta—. Aquí hi havia l'antic molí medieval. Acabat el camí, arribem a la carretera de Pont de Molins on a la cruïlla del mas Vergés, girem a l'esquerra. Seguim la carretera per la vorera i agafem

A dalt, vista general del poble de Cabanes des del camí que porta al mas Ribes.

el primer camí rural a l'esquerra: és l'antic camí de Sant Feliu. Ara seguim el rec a la nostra esquerra, tot passant entre horts. Arribem al camí del Canal, girem a la dreta fins arribar a un camí asfaltat i poc transitat. El pantà de Darnius-Boadella, construït el 1969, i els conseqüents canals van convertir aquestes terres de secà en regadiu, i així va ser com es va transformar l'agricultura de part de la comarca.

Sant Feliu de Cadins. Des d'aquest punt podem veure el monestir de Sant Feliu de Cadins per la cara nord. Seguim pel camí asfaltat a sud-oest i caminem en direcció al monestir cistercenc de Sant Feliu de Cadins. L'octubre de 1295 la princesa Blanca d'Anjou i el seu pare Carles II de Nàpols arribaren al monestir per fer-hi nit. Es van haver d'esperar tres dies a moure's, a causa de l'elevat nivell de

la Muga, abans que la princesa es pogués casar a Vilabertran amb Jaume II d'Aragó. El 1492 les monges cistercencs que l'habitaven van abandonar-lo per anar a Santa Susana del Mercadal a Girona. En tres segles van desaparèixer el claustre, el cementiri i tota l'abadia. De totes maneres, avui dia hi ha una casa senyorial del segle XIX coneguda amb el mateix nom i situada al sud del monestir. A la nostra dreta, al mig d'un camp, es veuen unes ruïnes d'una antiga església del segle IX, que pertanyia al poble desaparegut de Sant Feliu.

Deixem el monestir a l'esquerra i enrere, i un xic més endavant veiem la Rajoleria, una casa medieval on es fabricaven rajols d'argila des del segle XVII. Anem caminant fins a trobar la senyalització del Camí Natural de la Muga. Aquí l'asfalt s'acaba i comença

un camí de terra—que coincideix amb l'antiga Via Augusta—i girem a l'esquerra.

SORTIDA I ARRIBADA Aparcament de l'Arbreda (entrant a l'esquerra venint de Figueres)

DISTÀNCIA 7 km

TEMPS DEL RECORREGUT 2 hores

aproximadament

DIFICULTAT Fàcil

ELEMENTS D'INTERÉS L'antic rec del molí, el monestir cistercenc de Sant Feliu de Cadins, l'arquitectura dels canals de rec, el mas Ribes, on va néixer i viure l'astrònom Antoni Ribes de Conill, i la torre medieval

UNA ÈPOCA PER FER-HO Tot l'any

Arribem al pas de les Moles on durant més de 2.000 anys va ser el pas natural de la Muga a la comarca. En el primer projecte del castell de Sant Ferran aquest s'havia d'ubicar aquí, entre altres propostes, i finalment es va emplaçar a la muntanya dels caputxins de Figueres.

No continuem pel riu, sinó que ens desviem lleugerament a l'esquerra pel Camí Natural de la Muga. Una mica endavant tornem a veure el mas de Sant Feliu per la cara sud. Caminem llargament per aquest camí (uns 2 km). Observem la vegetació salvatge pròpia d'una zona fluvial a la dreta del camí i una vegetació agrària a l'esquerra. Els canyers feien la funció de protecció de sembrats i marcaven el límit dels camps. La canya, per la seva banda, un cop tallada era consumida per fer encanyissats, tancats, banastes i coves, i als horts servia per enredar les tomateres. Segons l'època de l'any al llarg del camí veiem margarides grogues, espinavesses, espargoleres, herba de Sant Joan, gallerans... Els arbres de tota vora de riu són acàcies, verns, arbres blancs, satüquers, figueres, roures... en alguns dels quals s'enfilen unes heures espesses.

Arribem a la carretera de Figueres i al pont, que travessem per la zona indicada i seguim recte. Caminem amb

una plantada a la nostra esquerra, seguint diverses esses sense canviar de camí, fins que veiem el poble de Cabanes al fons del camí; a la dreta, trobem el mas Ribes, abandonat i envoltat

d'arbres. Encara es pot observar part de la torre que sostenia l'observatori astronòmic d'Antoni Ribes de Conill (Cabanes, 1880-1935), que va construir el 1919 i que va ser desmuntat i venut després de la seva mort. Ribes va ser un important observador i dibuixant de Mart i la Lluna –en uns temps en què la fotografia no s'havia desenvolupat–. També són notables les seves publicacions en revistes astronòmiques de l'època.

Continuant endavant arribem al cementiri de Cabanes. Aquí hi havia el poble primitiu, destruït per la inundació de 1421. Un cop passat el cementiri, tirem en direcció al poble. Si mirem la paret adossada de la cara nord del cementiri, a la nostra dreta, encara podem veure les restes d'una paret i l'absis de l'antiga església de Sant Maurici, també destruïda. Girem a l'esquerra on veiem el rec. En aquest punt temps enrere hi havia els antics rentadors. Ara entrem en línia recta al carrer més antic de Cabanes: el d'Escudellers. Les cases de l'esquerra

d'aquest carrer estan construïdes sobre la muralla medieval. Seguim caminant fins al final del carrer on tombem lleugerament a la dreta i entrem a la plaça de la Torre. La torre que queda dempeus és l'únic vestigi del castell medieval, també derruït en la mateixa inundació.

Un cop vista la torre, anem cap al carrer del Passeig a la dreta i girem a l'esquerra pel carrer Tetuan. Aquí arribem a una petita placeta on hi ha la font de les Manies. La llegenda diu que les cuineres de Cabanes cuinaven els llegums amb aquesta aigua perquè tenien més bon gust. Al mateix punt podem contemplar a l'esquerra la casa senyorial de can Carreras, en la qual va viure el pintor Eusebi de Puig i de Conill (Figueres, 1890-París, 1927). Una mica més endavant veiem l'edifici modernista del Casino on antigament hi havia un cafè i la sala de ball.

Arribats en aquest punt, girem a l'esquerra i, a la cruïlla, travessem la carretera que ve de Figueres, passem la font de Sant Vicens i seguim fins al cafè del Sindicat –construït durant la República– i més endavant trobem la plaça de nova construcció dedicada als doctors Heras, pare i fill, ambdós fills de Cabanes, que entre moltes altres feines van estudiar els efectes de la tramuntana sobre la psicologia humana. Un xic més endavant a l'esquerra tornem a ser al punt de partida on hem deixat el cotxe 🚗

A dalt, la torre, l'únic vestigi medieval que queda després que la inundació del 1421 arrasés tot el poble. Al detall, un indicador del Camí Natural de la Muga.

